XOZIRGI ZAMON DARSINING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK ASPEKTLARI

Mezliddinov Ruslan Adhamovich
O'ZDJTSU Sport o'yinlari kafedrasi katta o'qituvchisi, (PhD)
Email:abdurahmonziaev8@gmail.com
Murotaliyeva Musharraf.
Jismoniy madaniyat fakulteti talabalari

Annotatsiya Maqola tayanch-harakat tizimi kasalliklari bo'lgan talabalar bilan jismoniy tarbiya bo'yicha o'quv jarayonini optimallashtirish usullarini izlashga bag'ishlangan. Fitnes texnologiyalaridan kompleks foydalanish artikulyatsiya va ligament apparatlari buzilgan o'quvchilarning psixosomatik holatiga, sub'ektlarning jismoniy rivojlanishi, jismoniy tayyorgarligi, funktsional va psixo-emotsional holatini tavsiflovchi ko'rsatkichlarni yaxshilashga ijobiy ta'sir ko'rsatishi eksperimental ravishda isbotlangan.

Kalit so'zlar: maxsus tibbiy guruhlar talabalari, artikulyar ligamentli apparatlarning buzilishi, psixosomatik holat, fitnes.

Xozirgi zamon darsining asosiy maqsadi – bu o'quvchilar mustaqil fikrlashini o'stirish va shu asosda ta'limda o'z-o'zini boshqarish, nazorat qilishga o'rgatishni tashkil eta bilishdir. Bu esa o'quv jarayonini boshqarish darajasi va sifatini oshirishni taqozo etadi. Natijada o'quvchi o'zining o'quv bilish faoliyatini o'zi boshqaradi. Buning uchun o'quvchi o'zining o'quv bilish faoliyatini rejalashtirishi, o'z kuchi bilan faoliyatni tashkil etishi va nazorat qilishni bilishi kerak.

Ta'lim ijtimoiy tarixiy xodisa sifatida uzoq o'tmish ildizlariga ega. Insoniyat jamiyatining boshlang'ich bosqichlaridayoq ta'lim juda katta rol o'ynagan. Ko'p ming yilliklar davomida ta'limning jamoa shakli bo'lgan dars qo'llanilib, takomillashib kelgan Yan Amos Konenskiy ―Buyuk didaktika‖ kitobida dars va uning uslubiy-nazariy qurilishini umumlashtirgan va uning muxim didaktik uslubiy qurilishini asoslab bergan.

Dars – jamiyat tarixiy ijtimoiy taraqqiyoti bilan birga o'z evolyusiyasiga erishgan. Dars xamma davrlarda o'qituvchi va o'quvchilar jamoasining birgalikdagi maqsadga yo'naltirilgan faoliyati sifatida bilim, ko'nikma, malaka va insoniy fazilatlarni shakllantirish vazifasini bajarib kelgan. O'qituvchi yaxshi dars berishi, lekin natija qoniqarli bo'lmasligi mumkin. Shu sababli xar bir darsda kutilgan natijaga erisha olish uchun dars qurilishining pedagogik-psixologik aspektlarini bilish maqsadga muvofiqdir.

Tajriba va tadqiqotlarning koʻrsatishicha, dars muvaffaqiyati oʻquvchilarning faolligi, ijodiy ishlarining tashkil etilishi uchun sharoit va imkoniyat yaratilganligidir. A.Disterveg ta’kidlaganidek, bilim xech kimga oldindan berib qoʻyilmagan va ma’lum qilinmagan. Kim uni olishni istasa, oʻz kuchi va faoliyati orqali unga erishadilar. Ta’lim mazmuni – Davlat ta’lim standartlari va unga asoslangan oʻquv dasturlarida belgilangan boʻladi. Biroq, uning maqbul darajada amalga oshirilishi dars jarayonining aniq tashkil etilishi, gurux va oʻquv predmetining xarakteriga darsda qoʻllaniladigan usul va vositalarga, oʻz vaqtidagi nazorat va taxlilga bogʻliqdir. Bilimlarni oʻzlashtirish oʻquv-tarbiya jarayonining oqilona tashkil etilishiga xam bogʻliqdir. Oʻquv jarayonini boshqarishda uning tabiati va mantigʻini maksimal darajada xisobga olish kerak.Shundagina boshqarish fan asoslarini mustaxkam oʻzlashtirishigina emas, balki oʻquvchilarda oʻquv malakalarini xosil qiladi, oʻquvchi bilimlarni mustaqil toʻldirish, yangilash, ijodiy fikrlashga oʻrganadi.

Ta’lim jarayonining muxim tuzilmasi elementi – bu oʻqish motivatsiyasidir. Oʻqitish motivatsiyasi murakkab psixologik jarayon boʻlib, u bevosita oʻquvchi xulqi, intilishi, xoxish-istaklariga bogʻliqdir.

Oʻqish motivlari xilma-xil boʻlib, ular asosan ikki katta guruxga ajratiladi:

A-guruxi. oʻquv motivlari aniq oʻquvchining oʻqishga aniq munosabatlarini belgilaydi. Unda: ta’limdagi xilma-xil maqsadlarga erishish motivi; ta’lim natijasidan qoniqish; ta’lim jarayonida oʻz xoxishini qondirish asosiy komponentlar xisoblanadi.

B-guruxi. Ta’limning boshqa xususiyatlari bilan bogʻliq motivlar, ya’ni: aniq shaxslar obroʻsi, ularga ma’qul kelishi; ta’lim shakllari va usullarining bolada xosil qiladigan stimuli;

Ta’lim mazmunida aks etuvchi motivlar oʻquvchilarda bilish motivlarining shakllanishida katta rol oʻynaydi. Tadqiqotlarda aniqlanishicha, oʻquv materialini egallashga boʻlgan extiyoj va qiziqish ta’lim muvaffaqiyatini ta’min etuvchi motivlar doirasiga kiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Ziyayev, Abdurakhmon. "SPORTS TOURISM AS A MODULE OF ELECTIVE COURSES OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS SCIENCES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS." *Namangan davlat universiteti Ilmiy axborotnomasi* 6 (2023): 707-712.

2. Abdullaevich, Ziyaev Abdurakhmon. "Development of General Physical Qualities of Girls Football Players in Higher Education Institution." *European Journal of Economics, Finance and Business Development* 1.9 (2023): 1-6.

3. Abdullayevich, Ziyayev Abduraxmon. "THE EFFECTIVENESS AND METHODS OF DEVELOPING THE TECHNIQUE OF PLAYING YOUNG BASKETBALL PLAYERS THROUGH SPECIAL EXERCISES." *ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603* 11.12 (2022): 123-125.

4. Abdullaevich, Ziyaev Abdurakhmon. "Development of Endurance Qualities of Young Football Players with The Help of Types of Athletics Running." *European Journal of Economics, Finance and Business Development* 1.9 (2023): 7-12.

5. Toxirjonovich, Arabboyev Qaxramon, et al. "THE ROLE OF SPORT IN PEOPLE'S HEALTH." *International Journal of Early Childhood Special Education* 14.7 (2022).

6. Nazirjonovich, Khatamov Zafarjon, and Akhmedov Muhammadjon. "DEVELOPMENT OF TECHNICAL AND TACTICAL SKILLS OF HIGHLY QUALIFIED BOXERS BASED ON AN INNOVATION CLUSTER." *Лучшие интеллектуалные исследования* 11.2 (2023): 76-85.

7. Tahirjonovich, Arabboyev Kahramon. "Matters of physical education in kaikous'"QABUSNAMA"." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 11.1 (2023): 223-226.

8. Rashitovna, Muratova Gulnara, and Arabboev Qahramon Tokhirzhonovich. "Features Of Physical Education Of Preschoolers." International Journal of Early Childhood Special Education 15.2 (2023).

9. Араббоев, Қ. Т. "Жисмоний тарбия дарсларида талабалар ўқув-спорт фаоллигини оширишда шахсга йўналтирилган таълим турларининг ўрни." Фан-спортга Учредители: Узбекский государственный университет физической культуры и спорта 6: 68-71.

10. Arabboyev, Qahramon. "Madaniy me'roslarimizda jismoniy tarbiya masalalari." Namangan davlat universiteti Ilmiy axborotnomasi 6 (2023): 643-648.

11. Muratova, G. R., and Q. T. Arabboyev. "The role of sport in people's health." International Journal of Early Childhood Special Education 14 (2022).

12. Muratova, Gulnara Rashitovna. "PEDAGOGICAL TECHNOLOGY OF PHYSICAL EDUCATION FOR STUDENTS BASED ON THE POSSIBILITY OF AEROBICS." INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE" INNOVATIVE TRENDS IN SCIENCE, PRACTICE AND EDUCATION". Vol. 3. No. 1. 2024.

13. Rashitovna, Muratova Gulnara, and Atadjanov Asadbek Baxtiyor o'g'li. "IMPLEMENTATION OF NEW TECHNOLOGIES IN THE AEROBICS

PROGRAM FOR FEMALE STUDENTS OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS." INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429 13.01 (2024): 38-41.

14. Муратова, Гулнара Рашитовна. "История древней и современной лёгкой атлетики." Ученый XXI века 20 (2016).

15. Muratova, G. R. "MODERN REQUIREMENTS FOR THE CREATION OF EDUCATIONAL PUBLICATIONS ON PHYSICAL EDUCATION FOR SECONDARY SCHOOLS." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 11.5 (2023): 1-4.

16. Муратова, Гулнара Рашитовна. "УКРЕПЛЕНИЕ СОСТОЯНИЕ ОРГАНИЗМА ЧЕРЕЗ ЗАНЯТИЯ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРОЙ И СПОРТОМ." INTERNATIONAL CONFERENCE: PROBLEMS AND SCIENTIFIC SOLUTIONS.. Vol. 2. No. 7. 2023.

17. Makhmudovich, Gafurov Abdushokir. "Medical problems of sports selection and sports orientation." ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603 11.12 (2022): 313-318.

18. Abdumalikovich, Umarov Abdusamat. "Analysis Of The Paradigm Of The Principles Of Overcoming The Problems Of Productivity Of Researchers Conducting Research In The Field Of Physical Culture." Journal of Positive School Psychology (2023): 529-534.

19. Умаров, Абдусамат, and Махлиёхон Хожимуродова. "OILA VA NIKOH SHAROITIDA AYOLLAR SPORTINING MUAMMOLARI." Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари/Актуальные проблемы социально-гуманитарных наук/Actual Problems of Humanities and Social Sciences. 3.6 (2023): 313-317.

20. Urinbaevna, Umarova Zulxumor, and Umarov Abdusamat Abdumalikovich. "THE IMPORTANCE OF TRAVEL AND TOURISM IN FORMING A HEALTHY LIFESTYLE IN HIGH SCHOOL STUDENTS." Open Access Repository 9.10 (2023): 1-7.

21. Abdumalikovich, Umarov Abdusamat, and Umarova Zulxumor Urinboyevna. "THE USE OF INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN IMPROVING THE QUALITY OF PHYSICAL EDUCATION LESSONS." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 11.11 (2023): 421-424.

22. Umarov, Abdusamat, and Layloxon Maxmudova. "AHOLINING TURLI QATLAMLARINI DAM OLISH MASKANLARI VA SOG'LOMLASHTIRUVCHI TADBIRLARINING AHAMIYATI." Namangan davlat universiteti Ilmiy axborotnomasi 7 (2023): 726-731.